

"EDINOST"
Izaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob torkih, četrčkih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7.
uri večer. — Obejno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— " " " 4.50
za pol leta . . . 6.— " " " 9.—
za vse leto . . . 12.— " " " 18.—
Naročnik je plačevali naprej na mesečne
brez priložne naročilne se sprava ne
ozira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.,
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računa po tarifi v poštu; za
naslove s debelimi črkami se plačajo
prestop, kolikor obsega navadnih vrst.
Poštne, osmrtnice in javne zahvale, če
mašči oglašit. št. se računajo po pogodi o
Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker ne frankovana se
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Napetino, reklamacije in oglaš spre-
jema upravitelstvo ulica Molino pic-
celo št. 3, II. nadst. Naročnik in oglaš
je plačevali loco Trst. Odpis reklama-
cije se prosto peštno.

Bodi jasno!

Dr. Ebenhoch, spasi voditelj katoliške ljud-
ske stranke nemške, je bil vsikdar najodločnejše
za to, da ta skupina, tojarno in pošteno sodeluje v
soglasju z zastopniki vseh avstrijskih narodov, za
osvobodjenje države iz spon, v katere sta jo ukovala
politiški lažiliberizem in pa tista nesrečna
„svoboda“ v trgovini in kupčiji, ki uničuje železno
neizprosno male ekzistence in jih podjarmlja
malemu številu izvoljencev oblastne in brezsrčne
plutokracije; ki ne pomenja torej svobode, ampak
suženjstvo materialno. Iz tega pa mora slediti
tudi moralno suženjstvo.

Delo za osvobodjenje iz takih spon je gotovo
plemenito in vzvišeno. Tako delo je le v čast
onim, ki je vrše. In ker je tako delo eminentno
človekoljubno, ker odgovarja torej velikim načelom
krščanskega usmiljenja in čustvovanja, družiti bi
se morali na tem delu vsi, ki čutijo krščanski. To
so, menimo, tudi nagibi, ki silijo nemške konse-
rvice v družbo zastopnikov slovenskih narodov,
na stran — krščanske morale. Spoznanje, da le lo-
jalno sodelovanje z nemškimi narodi more dovesti
do velikega cilja, do osvobodjenja človeške družbe
v Avstriji iz tužnih nizav gnusnega materializma,
je bilo menda zvezda-voditeljica tudi drž. poslancu
Ebenhochu, da se je vsikdar zavzemal za vza-
jemnost katoliške ljudske stranke nemške z skupi-
nami na desnici parlamenta, da si je dosledno
mašil ušesa pred vabljenimi glasovi sirenskimi, pri-
hajajočimi od nemško-liberalne strani, ter da se je
slednjič postavil po robu tudi onim lastnim somi-
šljenikom, ki so jeli omahovati pred navalom na-
rodnega fanatizma, ki ga širijo med nemškim
ljudstvom njega sedanji zastopniki liberalne, naci-
jonalne in Schönenerjeve barve.

In večina katoliške ljudske stranke se je bila
postavila na Ebenhochovo stran, na stran pravice
in poštenja. To je seveda še bolj razvnelo sovra-
štvo označenih nemških skupin proti Ebenhochu
in somišljenikom.

PODLISTEK.

Prednja straža.

ROMAN.

Poljski pisatelj Boleslav Prus. Poslovenil Podravske.

Iz tega jarka dospeš v drugi jarek, še bolj
divji in tesnejši, potem v treji, četrti... deseti...
Prevzameta te mraz in vlaga; zlezeš na grič ter
vidiš, da je tukaj ogromna mreža jarkov, razbe-
gajočih se, ali skupaj spletenih. Njih celota zdi se
ti podobna mestu, zasutem z zemljo in rastlinstvom.
Tu je prostor, na katerem stoji divja roža na me-
stu, kjer je bil nekaj vodomet; ta prestrani grič
krije morda v sebi razvaline cerkve. Tu vodi
glavna ulica sredi dveh vrst pritličnih poslopij od-
daljenih med seboj, tu je sled mosta, ki je vodil
nekaj čez reko. Tam je pravi labirint ulic, po
katerih bi utegnil človek bloditi ves dan, bržkone
staro mesto; tam so ostanki naročnika in dalje
mestna vrata, po katerih sta ostala samo dva griča
proda.

Še nekaj stotin korakov naprej ob reki in
vnovič se spreminja svet. Zasuto mesto in fanta-
stične ulice so zgubile; griči so čimdalje nižji ter
stojijo posamično, podobno velikim travljščem. Blesk
poludnevnega solca bije ti naravnost v oči; iz
okolice jarkov si dospel v prostrano dolino.

Od shoda do shoda so propovedovali nemški
govorniki vojno proti Ebenhochu in tovarišem.
Dolžili se poslednje izdajstva na narodu nemškem.
Katoliška ljudska stranka koreniti sicer globoko v
čustvovanju ljudstva in je podlaga njenemu ob-
stanku gotovo solidnejša, nego katerikoli drugi
nemški skupini. Ali v zvezi temu treba pripoznati,
da te večne agitacije jako otežujejo stališče tej
stranki in ne ostajajo brez utisa na nje voditelje.

O tem priča tudi božični članek, ki ga je bil
priobčil posl. Ebenhoch v svojem liščem glasilu
in ki je povzročil kolikor toliko senzacije. Sosebno
so se ga razveselili nemški liberalci in nacionalci,
ker so mogli na podlagi istega napovedovati bliž-
nji propad sedanje večine. Verujemo sicer, da posl.
Ebenhoch ni mislil tako svojih izvajanj, kakor so
trdili naši in njega nasprotniki v svojih kome-
tarjih, in da mu je bil namen le ta, da udari vsako
sumnjo v vrstah lastne stranke; vendar treba, da
mu pokažemo od svoje strani, kako krive so bile
přemise, iz katerih je izvajal svoje — resno „po-
svarilo“ na adresu sedanje večine.

Članek Ebenhochov je bil naperjen proti do-
godkom v Krakovu, oziroma proti pojavom seli-
darnosti med avstrijskimi Slovani. Njegova izva-
janja pa so slonela na prēmisi, kakor da Slovani
snujejo svoje vzajemnost za borbo proti
nemštvu kakor takemu! To domnevanje
je povsem krivo in sme se kar začuditi, ko smo
čitali, da se je tudi „Slovenec“ v svoji številki od
29. decembra razgreval proti „frazii“ o slovenski
solidarnosti, in je še vrhu tega izrekal zahvalo po-
slancu Ebenhochu na „posvarilo“.

Ali gospōda draga! Vprašajmo se vendar in
odgovorimo si jasno in naravnost: ali si hočemo,
ali si nečemo avstrijski Slovani priboriti primernega
upliva v državi? Menda si ga hočemo.

Ali pa si ga meremo, ako ne združimo svo-
jih sil?!

Na ti vprašanji si moramo odgovoriti! Med
nami mora biti jasno.

Kaj pomenja prav za prav označenje „slo-
-

Če je zemlja miza, na kateri je Previdnost
pripravila stvarjem gostijo, pa je dolina Belke ve-
likanska, dolga skleda z močno strmim robom.
Samo po zimi je ta skleda bela; ob vsakem dru-
gem času izgleda kakor majolika, ozaljšana z
množico barv ter presnih in nepravilnih, toda zalih
oblik.

Na dno te posode je božji lenčar nastanil
livado, po kateri, po vsej njeni dolgotosti od severa
proti jugu, teče reka Belka. Po reki pa se preta-
kajo po safirnatih strugi sarano in zvečer rudečka-
sti valčki, zlati po dnevu, a srebrni sredi jasnih
nočij.

Tako naredivši dno, jel je lenčar lepiti ob-
režje, pozorno gledaje na to, da bi vsi ki breg de-
bil različno fizijognomijo (lice)

Zahodni breg torej izgleda nekako divje. Li-
vada se tu dotika strmih sten, z jarki razoranih
gričev, zasutih z apnenim prodrom. Tu pa tam ra-
ste kak glog, pritlikava breza, ali črešnja, tako
belehava, da nikdar ne rodi sadu. Pogostoma je
videti plošče zemlje, kakor bi odrli kožo z njih.
Najvztrajnejša rastlina beži od tod in namesto ze-
lenja opazaš glino, sivkaste plasti peska, ali gole
skale, moleče na livado svoje trhle zobove.

Vzhodni breg je povsem drugačnejši. Dviga
se kakor amfiteater s tremi nadstropji, nežno se

vanska vzajemnost? Menda nič drugega, nego
ukupno delo za ukupna prava, za ukupno ekzistenco!
Taka je ideja vzajemnosti avstrijskih Slovanov. Ta
ideja ne sme ostati fraza, marveč jo moramo pro-
pagirati dan na dan, da preide v meso in kri
slovenskih plemen. Ako pa jo hočemo širiti, mo-
ramo tudi govoriti o njej! Ako bi se bali govoriti
o tej ideji, bali bi se — svoje lastne bodočnosti!
Kdo bo veroval še v zaresnost naših bojov, in
v zaresnost našega programa, in v resnost naše
volje za dosezanje svojih pravic, ako se bomo
bali govoriti o kardinalni točki tega programa —
o popolni enakopravnosti in enakoveljavnosti
avstrijskih Slovanov — le radi tega, da ne bi kdo
krivo tolmačil te točke?!

Vemo, da Slovani sami za-se ne vstrvarjamo
večine v avstrijskem parlamentu. Zato nam treba
zaveznikov in veseli moramo biti, da jih imamo.
Toda hvala lepa na zaveznikih, ki bi zahtevali,
da moramo zatajevati sami sebe v ta jedini na-
men, da oni ne bodo imeli sitnosti. Taki zavezniki
ne bi bili zavezniki, ampak le — voditelji. Kdor
opazuje vestno in sodi objektivno, ta ne more biti
v nejasnem glede na naše cilje. Že v tem, da smo
boritelji za enakopravnost vseh plemen, imajo
zadostno jamstvo tudi nemški konservativci, da ne
nočemo dotakniti niti jedne krivice njih pravic.
Onemu seveda, ki hoče alikati razne privilegije
kakor nemško pravo; ki smatra za krivico, ako
Slovani reklamirajo zopet tu pa tam, kar so jim
Nemci odvzeli nekaj potom nasilja, onemuse pač
vidi, da se pripravlja sedaj borba slovanstva proti
nemštvu kakor takemu! Oni pa, ki je toli pošten
da pripoznava, da je sedanje takozvano posestno
stanje le produkt krivic, ki so se vrhovatile sto-
letja, ne bode videl in ne more videti v stremlje-
njih avstrijskih Slovanov nikake nevarnosti za
pravično last nemštva.

In pojmo dalje! „Slovenec“ svari našo jav-
nost, da naj ne mečemo okoli sebe z frazo o slo-
vanski vzajemnosti, ker se s tem onemogoča nem-
škim konservativcem vztrajanje v sedanji parla-

vspenjajočimi jedno nad drugo. Prvo nadstropje
(kondignacija), tesno nad livado, sestoji iz redo-
vitne prsti; na enem mestu je videti na njem
dolga, upegnena vrsta hiš, obkoljenih z drevjem;
to je vas. Drugo nadstropje sestoji iz glinaste pr-
sti; tu stoji dvor (grajščina) uprav nad vasjo, s
katero ga veže star lipov drevored; na desno in
na levo, kakor daleč sega oko, se razprostirajo
dvorski ogeni v podobi velikih trikotov, rumenih
pod pšenico, pešeni pod rjo, zeleni pod graham,
ali sivi in prerezani s trato na ledini. Tretje nad-
stropje pa sestoji iz peščenega sveta, na katerem
raseta samo oves in rž. Še višje pa štrli kvišku
borov gozd, podpirajoči nebo.

V severnem koncu doline, kjer se divji za-
hodni breg stiče s vzhodnim amfiteatom, opazaš
množico gričev, stojećih posamično kakor kōpe.
Trije izmed njih, (med temi jeden najvišji v okolici
s borovcem na vrhu) pripadajo gospodarju Jožefu
Polšu.

To posestvo leži na samotji; do vasi od njega
je daleč, a še dalje do dvora (grajščine). Meri pa
deset oralov zemlje. Na vzhodu se dotika reke
Belke, na zahodu pa ceste, katera reže tu poprek
dolino ter sega do vasi.

(Pride še).

mentarai večini in se s tem spravlja v nevarnost obstanek te večine same. Mi pa bi hoteli vprašati: ali je možno soglasje vseh Slovanov z nemškimi konservativci, ako Slovani ne soglašajo med seboj? Mi moramo biti najprej v soglasju med seboj, mi moramo ustvariti možnost kompaktnega nastopanja vseh slovanskih plemen in potem se le bomo lahko sklepali kompromise ali pogodbe z drugimi neslovanskimi skupinami — na solidni in trajni podlagi!!

Mi bi smatrali za pogubno tako taktiko, po kateri bi se jeli umikati korak za korakom, čim se naši neslovanski zavezniki kažejo nevoljne. Naše prizadevanje mora biti marveč naperjeno v to, da jim govorimo jasno, da jim bistrimo nazore, da jim povejmo kar naravnost: „Da, mi delamo za složno postopanje slovanskih plemen Avstrije, ker nam pravijo britke skušnje, koliko krvavih ran nam je vsekala naša razcepljenost desedanja! Tudi ofenzivna hočemo da je naša borba, toda le tam, kjer gre za odpravo kričočih krivic! Sicer pa je prav naših bojov povsem defenzivna; namen istim je, odbijati ponavljajoče se navale.“

Taka vzajemnost naša ne more plašiti poštenih Nemcev in jih odganjati od ukupnega dela za blagor države! Vzajemnost naša ustvarja še le pravo podlago parlamentarni večini. Parlamentarna večina na drugi podlagi ne bi imela vrednosti za nas, najmanj pa taka, ki bi zahtevala od nas, da ne smemo govoriti o sebi in o pegojih svoji bodočnosti, o vzajemnem podpiranju med brati.

Takoj po shodu v Krakovem je pisala poljska „Gazeta Narodowa“ povsem umestno: „Kraj vsega velikega spoštovanja do menenja dra. Ebenhoča dovoljujemo si, da obrnemo njegovo pozornost na dejstvo, katerega ne more tajiti nihče — da so namreč ravno v Krakovem vsi glavni govorniki povdarjali posebno, da prijateljski shod slovanskih poslancev nima nikakega Nemcem sovražnega značaja, marveč da je isti zgolj protest proti brutalnostim in izzivanjem nekaterih nemških strank.“

S takimi pojasnili se morajo zadovoljiti nemški konservativci, ako res nočejo družega, nego varovati resnične pravice Nemcev. Ako pa hočejo več, ako hočejo, da se njim na ljubo moramo odpoledati Slovani borbi za svoja prava — potem nam ne more biti ležeče na njih zavezništvo.

Take žrtve ne morejo zahtevati od nas. Naši poslanci vedo gotovo najbolje, kolik je bil njihov ugled v prejšnjih dobah, ko smo bili popolnoma razcepljeni, kolik je danes ob prvih pojavih vzajemnosti, in koliko bi bil še le potem, ako slovanska vzajemnost postane popolna resnica.

Prosimo jih, naj govore in naj povedo svojim rejakom, da bomo na jasnem, da li naj smatramo slovansko vzajemnot le golo frazo ali pa — neizogibno potrebo!

DOPISI.

S Pomjanskine. (Nekoliko v odgovor židovskemu „Piccolu“) [Izvirni dop.] (Zvršetak) A kako? Kar jednostavno so se brisali iz volilne liste volilci slovenske stranke! N. pr. brisal se je neki Jerebica Anton pok. Jakoba, da si je bil upisan z letnimi davki 31 gl. 6 nč., in da si se nihče ni pritožil radi njega. Dalje neki Peroša Ivana (Lukich) z letnimi davki 6 gl. 33 kr. Bil je sicer od italijanske stranke reklamiran, a c. kr. glavarstvo je zavrglo reklam. Vendar se je brisal pozneje. Pri nekem Peroša Ivanu pok. Ivana, stanujočem v vasi Figarola, se je bivališče premenilo napačno, ne da bi ga kedo reklamiral. Krančič Josip, kapelan v Krkavcih, bil je vpisan z bivališčem Truške. Visoko c. kr. namestništvo je ugodilo reklamu slov. stranke. Tadi sl. c. kr. glavarstvo je tega gospoda dopisom od dne 19. febr. 1897. šte. 79 Res. naznanilo kakor popravljenega. Toda na dan volitve vendar ni bilo popravljenega bivališče v listi. V dokaz imamo reklam še v roki. To se je zgodilo v odsotnosti g. okr. glavarja dne 19. svečane, na dan prvotne volitve v Roču.

Pozneje se je sicer zaznalo vse to, vendar se je stvar zamelčala. Kaj ne, lepo nam je vlada pripomogla do zmage! Seveda, Italijanci bi bilo po volji, da bi se na volitvi godilo tako, da bi zmagali oni na vsaki način, ali pošteno ali nepo-

šteno. Morda so želeli ti gospodje, da bi se po dovršeni prvotni volitvi skušalo z listo kaj takega, kar se je skušalo z listo iz Milja! Kaj takega bi bilo za nje po devizi: „osar tutto“. Naj si torej zapomni budalo tržaških čifutov to, kar smo mu povedali.

Mi pa javno povemo enkrat za vselej, da mi ne rabimo nikogar, da bi nas podpiral, pač pa zahtevamo in bomo tudi zahtevali vselej, da se z nami ravna pošteno, nepristransko in zakonito. Tudi mi smo avstrijski državljani, davkoplačevalci. Mi ne zahtevamo za-se ne več, ne manj!

Blagor ljudstvu občine Pomjanske, ako bi se take izvrševale vselej! Kmalu bi navstal lep mir! Dobro bi tudi bilo, da bi se malce gledale na prate onim ljudem, ki sejejo res nemir in prepir med ebcani, ki vzgojujejo mladino v neuravnem, protiverskem in protidinastičnem smislu! Ako bi hoteli tako, kmalo bi nastal v občini blag mir. Take „koncesije“ naj nam da visoko namestništvo. Tega si želi tudi italijanska stranka — v kolikor je poštenega. Le par desetoric dobro plačanih podajčev in podreptikov koperske gospode se boje miru. Ako nam sl. vlada pripomore do miru, potem hočemo pripoznati tudi mi, da nas ona podpira. Tega pričakujemo, tega si želimo, da se zgodi tako čim prej.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 5. januarja 1898.

Namestnik grof Goëss v Gorici. Namestnik grof Goëss se je že povrnil v Trst. Njegovo bivanje v Gorici je porabil, da se obvesti o sporn med italijanskimi in slovanskimi deželnimi poslanci. V ta namen je konferiral s predsednikoma obeh klubov. Do tega hipa smo še v nejasnem, da-li je, in v koliko uplivalo posredovanje namestnikovo na nadaljnje ukrepe slovanskih poslancev, le toliko javljajo danes, da so se vršila včeraj posvetovanja med laškimi in slovanskimi poslanci.

Po našem menenju je vse zavisno od tega, da-li je bil namestniku vid toli bister, da je za oblaki poznane Pajerjeve navihanosti videl — resnico. Kajti, popolnoma prav ima „Soča“, ko pravi, da se vladi jo dolžnost popraviti, kar je pokvarila — vlada, četudi v prejšnjih časih in drugimi osebami.

Nagodbni provizorij vsprejet — na Ogerskem namreč. Opozicija proti nagodbenemu provizoriju je poražena, ker ni mogla tirati dalje obstrukcije radi nedostatkosti govorniških močij. Le 20 poslancev je glasovalo proti provizoriju. Pričela se je takoj podrobna razprava.

Veseli je vladnem taboru je veliko. Mi pa menimo, da tu ni zmagala vlada, ampak spoznanje, da je za Madjare vendar še najbolje, ako še nekoliko časa ostane tako, da se jačijo gospodarski na račun Avstrije.

Srditim razpravam v zbornici od teh poslednjih dni je sledil včeraj krvav epilog na dvo-boju med dvema poslancema. Ranjena sta oba, a žujima je ranjeno tudi krščansko naziranje o dolžnosti človeka nasproti svojemu lastnemu življenju.

Krščansko vprašanje Londonskemu „Reuters Office“ javljajo iz Carigrada, da obsega program gledé avtonomije Kreta sledeče točke:

1.) Otok Kreta ostane še naprej del turškega carstva ter pod pokroviteljstvom sultana. Uprava in statuti naj se določijo enako onim za vzhodno Rumelijo.

2.) Otok dobi svojo avtonomijo krščanskim guvernerjem na čelu, katerega imenuje sultan za pet let s privoljenjem vlasti.

3.) Guverner zaukazuje vojaški sili, sestoječi iz žandarmerije in milice.

4.) V kolikor se poveča varnost na otoku, v toliko se zniža turška garnizija.

5.) Zakonodajna oblast bode narodna skupščina, katero volijo vsi deli prebivalstva; zakoniti sklepi stopijo v veljavo še-le potem, ko jih je odobril guverner.

6.) Guverner dobi pooblastilo, da najme za potrebščine šest milijonov posojila. Podrobnosti tej pogodbi se imajo še-le določiti.

7.) Vsi direktni in indirektni dohodki se porabijo za otok.

8.) Otok plača sultanu tribut; koliko, to ni še določeno.

Upanje je, da se poslaniki zjedinejo tekem osmih dni. Vest, da Rusija kandiduje grškega

prestoionaslednika za

dila — glasom poročil

Kar se dostaje k.

židara Petroviča za mesto

nova verzija. Pravijo nan

didaturi upri knez črnogor

vladar jedne balkanske drž

stremljenja druge balkanske d

Guvernerja na Kreti je zbu-

iz Aten — veliko senzacijo.

andidature Črnogorca Bo-

guvernerja, širi se sedaj

več, da se je tej kan-

ski sam, ki se, kakor

ve, noče utikati v

rižave.

Različne v

estl.

Koncert ženske podružnice dr. vže sv. Cirila in Metoda v Trstu se bode vršil na ocoj v re- Rossetti po Sattner: nastopnem vspredu: 1. Godba. 2. H. ospev. 3. „Pegled v nedolžno eko“, ženski četve. „za dva monija. Godba. 4. V. G. Brož: „Proljetna pjesma“ in ha. ti čve- 5. Godba. 6. B. Abt: „Zastavenička“, žens. oigra terospev. 7. Godba. 8. „Popolna žena“, vesel tu.) v jednem dejanju. (Dejanje se vrši v jednem mes 9. Godba. 10. Srečanje na dobitke. Listki za sri kanje se bodo dobivali na blagajni.

Slovensko občinstvo naj si ogleda zanimivi vspredu! Naj ne prezre, da po dolgem presledku nastopi zopet veteran in prvak naših diletantov, izborni komik, gosp. Vekoslav Grebenc! Naj ne prezre, da nastopi v prvo izboren ženski kvartet! In sledujoč naj se spomni, da je dohodek tega koncerta namenjen najplemenitejši stvari, naši dični šolaki družbi, oziroma našim otročičem! Ako slavno slovanske občinstvo pomisli na vse to, potem smemo pričakovati, da rodoljubno občinstvo napolni nocoj lepo redutno dvorano do zadnjega kotička.

Vesolice! K včerajšnjemu naznanilu veselice, ki jo priredi slovenska deška šola v nedeljo, dne 9. t. m. v čitalnični dvorani, podajemo danes vspredu: Jos. Petz: 1. a) „Potovanje po domovini“, dvoglasni oratorij s spremljevanjem glasovirja in harmonija b) „Popotnik“, deklamuje Rudolf Mevlja. 2. a) „Popotna“, b) „Cerkvica“, deklamuje Josip Princ. 3. a) „Molitev“, b) „Kmetška hiša“, deklamuje Fran Vatovec. 4. a) „Valček“, b) „V gozdu“, deklamuje Ljudevit Švagelj. 5. a) „Lovska“, b) „Rudoraka“, deklamuje Marijan Brezovec. 6. a) „Rudaraka“, b) „Naš čolniš otmimo“, deklamuje Josip Cetin. 7. a) „Ribarska“, b) „Domača vas“, deklamuje Josip Špillar.

Radi današnjega praznika izide prihodnje izdanje „Edinosti“ prihodnjo soboto zjutraj ob navadni uri.

Važna goverica. Tukaj se govori ter je tudi dunajska „N. Fr. Presse“ imela poročilo iz Trsta, došlo jej baje iz gotovega vira, da postane vit. Rinaldini predsednik Lloyd. Za njegovo osebo bi imenovanje gotovo ne bilo slabo. Dobivati poleg pokojnine namestnika še v dodatek plačo predsednika Lloyd, ki znaša, če se ne motimo, 20.000 glđ. ali še več, to je prijeten korak — „nazaj“!

Toda, to bi nas ne brigalo dalje, ako ne bi bile ljudij, ki se boje, da se pri Lloyd — ako pride do tega imenovanja — še poslabšajo razmere za esebje slovanske narodnosti. Res radovedni smo, kaj porečejo naši poslanci o tem imenovanju, ko pride v razpravo državna subvencija Lloyd. Vederemo!

Odnosaji v Istri. „Naša Sloga“ od 31. minolega meseca ima dopis iz okraja Poreškega. Dopisovalec popisuje med drugim tudi te-le slučaje: V najnovejšem časni odprla se je v Materadi šola iz ključljivo italijanskim učnim jezikom. Učitelj je Tirolec, ki ne pozna niti jedne hrvatske besede. — Malo pred je bila zgrajena šola v Krasici, kjer od stošestdeset hiš sti samo dve, v katerih se govori italijanski. V tej šoli poučuje samo italijanski — učitelj Tirolec! — V Tribanu, kjer je še pred sedmimi leti poučeval gosp. Tripnik sam hrvatski v cerkvi in v šoli, poučuje danes samo italijanski — učitelj Tirolec! — V Momjanu je šola tudi samo italijanskim jezikom. — V Oprtlju, kjer se je pred 30 leti poučevalo v našem jeziku, se danes poučuje samo italijanski. V Završju zopet samo italijanski. — Kako je bilo nedavno in kako je danes v Bujah, v peznanem zagriženem mestecu? Tu povsod je bila propoved v našem jeziku, sedaj je vse samo italijanski. V cerkvi M. Božje na Krasu isto tako se je pred štirimi leti prepovedovale hrvatski. Tako torej! In nesramni „Il Risorgimento“ iz Rovinja se drzne pisati še sedaj, da „vzgajati mladino v tujem jeziku, je isto, kakor

vzgajati drevesce načinom, ki prija drugemu drevescu*. Enakih slučajev kakor gori, moglo bi se navesti še veliko v Istri. Razmišljajave o takih razmerah človek ne more drugače, nego da vsklikne: Ali so res v naši Istri zaprta vrata — pravičnosti?!

Uredništvo „Edinosti“ izreka svojo zahvalo gosp. Marici Perpar iz Istre, ki je doposlala upravništvu našega lista znesek 2 gld. kakor podporo. Ta čin nas veseli posebno, ker ga smemo smatrati dokazom priznanja in ker dokazuje, da je še ljudi, ki znajo ceniti težkoče, katere je prebiti obmejuemu časopisu slovenskemu. Oni pa, ki vedno le zahtevajo Bog ve kaj in ki znajo tako dobro kritizirati, da si morda niso naročeni, in če so, pa ne plačujejo točno naročnine, priporočamo, da obdrže v spominu ta lepi vzgled slov. dame.

Za „Božičnico“ v Trstu so darovali nadalje: g. Ema Abram 10 kron, g. Ema Bartel 6 kron, g. Risto Skuljevič 20 kron, g. B. Mimbelli 20 kron, iz domače pušice g. dra. Perteta 5 kron 60 stot., iz Milvine pušice 6 kron 60 stot., g. Natalka Truden 13 krilo in 6 parov nogovic, gosp. Doknar v žepu pozabljeno krono.

Vsem cen. darovalkam in darovateljem, ki so tudi letos pripomogli, da se bili otroci slovenske šole pri sv. Jakobu obdarovani s potrebnimi oblačili in obuvali, izreka napriscrčno zahvalo

Odber ženske podružnice sv. C. in M.

Darovi. O priliki Silvestrovega večera pevskega društva „Adrija“ v Barkovljah so darovali: Fran Dolenc 10 kron; Anton Pogorelec, Just Martelanc in Ivan Škabar po 1 krono; N. Zetto 60 st., Ivan M. in Avg. Pertot po 40 st., Daria in Šušmel po 20 st. Srčna hvala vsem.

— **Sežanska ženska podružnica** družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: Vesela družba v cenjeni družini Mohorčičev v Štorjah 8 kron; g. Tomšičeva nabrala med Mohorjani v Skopem dve kroni. Bog živi zavedne darovalke in darovalce!

Še enkrat. Da, še enkrat hočem poskusiti! Še enkrat hočem apelovati na rodoljubje naših premožnih in neodvisnih krogov. Česa smo doživeli vsega v starem letu, to vemo vsi dobro, predobro! Ali sedaj je tu novo leto! Česa doživimo v tem letu? Česa nam prinese bodočnost? Tega pa, — ne vemo! Pesimisti ne smemo biti, to bi bilo zlo. Marveč se hočemo nadejati dobremu. To pa pod tem jednim pogojem, da storimo vsi, do zadnjega, svojo narodno dolžnost! Nam je bilo in nam bode edini poklicani narodni voditelj: naše politično društvo „Edinost“! Kolikor poznam razmere jav, lahko trdim tudi, da je v vodstvu tega društva sedaj najboljša volja. Toda samo dobro voljo ne more ničesar doseči tudi te društvo.

Tudi naša „Edinost“ nam ne bode mogla pomoči, ako jo ne podpiramo od vseh strani, kar največ mogoče. V političnem društvu „Edinost“ ni ne smeli pogrešati niti najzadnjega naših trgovcev in obrtnikov, kamoli poselnikov, malih in velikih!

Saj vendar ni nobeden ne obožal radi revnega forinta in 20 novčičev, ki ga plačujejo člani om. društva! Pisal sem bil že (optimisti), da bi morali imeti do 5000 členov; prošil in pozival sem vse, da se vstopijo v „Edinost“, naj se vstopijo! Politično naše društvo je bilo namreč obilico poverjenikov, ali doseglo se je bore malo. Pedeset jih je pristopilo, a 30 odstopilo (!). To je povprečni rezultat vsej naši agitaciji!

Kaj res ni zavednih mož med nami? In ako so zavedni, kaj neki čakajo, da ne pristopijo v edino naše politično društvo? Naši sosedje Italijani plačujejo v svoj „Progresso“ po 3 for. na leto (ako ne 6 for.), toda njim ni treba take agitacije. Oni so bolj zdrli v političnih stvarih, ker vedo, da ni mogoče živeti brez podlage! Skrajni čas je, da se tudi mi otresemo vseh pomislekov, osobito pa strahopetnosti ter da dejanski nastopimo, ker je skrajna potreba. Imamo sicer že gospodov, ki so se že le vzbudili (kar priznavajo sami) in ki se čudijo danes, kako da je bilo mogoče živeti toliko časa v mrtvilu, toda teh je le malo; in ako pomislimo, koliko bi jih lahko bilo — moramo obžalovati tužnim srcem, da jih cele tisoče še — spava! Še enkrat torej: Vzbudite se, ustanite ter upišite se v naše politično društvo „Edinost“, da se lotimo skupnega kompaktnega

dela dokler je še čas. Vsaki zamujeni trenotek znači za nas velik nazadek

Brejski.

Najnovejša carina na prašiče! Pišejo nam: Sedaj sme že nekako v pustu, to je, v onem času, ko se vse rado šalji. Ta šaljivi čas je porabil neki poštar uradnik nad neko šaljivo dopisnico. Dopisnica je bila frenkovana kakor treba, ali ker je nosila dva naslikana prašička, naložil jej je omejnjeni uradnik še 4 novčiče kazni ali carine!! Sedaj ste opozorjeni gospodje šaljivci. Kdor pošilja take živali, ki so podvržene carini — četudi le naslikane na dopisnico — treba, da plača carino. Omejnena dopisnica se nahaja v našem uredništvu.

(Opomba uredništva.) Mi smo čuli, da vse one dopisnice, ki nosijo samo nenemški naslov, morajo plačati 4 nč. kazni. Dotični uradnik je torej po takem postopku pravilno. Toda imamo v rokah še drugo dopisnico od istega dne, ki nosi samo laški naslov, a vendar ni bilo treba plačati kazni za njo.)

Kmetijskim podružnicam tržaške okolice. Podpisana „Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico“ opozarja in vabi predsedništva kmetijskih podružnic v tržaški okolici, da:

1. priredé v kratkem svoje redne občne zборе in nam naznanijo to pravočasno;

2. naj se prijavijo oni člani podružnic, kateri želé imeti umetna gnojila, in naj naznanijo zajedno množino umetnega gnojila, ki jo želé dobiti ter označijo oni del na svojem zemljišču, katerega je kdo namenil za poskus z umetnim gnojilom;

3. naj se prijavijo oni člani, kateri želé dobiti kolči in bilf in naznanijo število, koliko jih želé dobiti vsaki člen.

Naznanjamo ob enem, da se nahaja pisarna osrednje „Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolico“, počeniš z novim letom 1898, v Trstu ulica Geppa št. 14, I. nadstropje. Uradne ure so določene na dopoldne od 9—11 ure. V tem času se uraduje v družbinskih poslih, se sprejemajo naznanila, dajejo nasveti in obvestila, zadevajoča družbinske stvari in se sprejema tudi članarina itd. V Trstu, dne 8. januarja 1898.

„Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico“.

Ivan Gorio p, Ivan Fajdiga,
predsednik tajnik.

Matice hrvatske pozivajo svoje člene v Trstu in okolici, da čim prej uplačajo članarino za leto 1897. Društveni poverjenik je g. Ante Bogdanović. Na one, ki ne plačajo članarine do 12. tekočega meseca, se ne bode jemalo obzira. Členi se upisujejo tudi pri čuvaju „Slovenske Čitaonice“, Via S. Francesco št. 2, I. nadstr.

Plesni odsek „Bralnega društva“ pri sv. Ivanu vabi na prvi plesni večer, katerega priredi v nedeljo 9. t. m. v sijajno okrašeni in odlični društveni dvorani. Začetek plesa ob 8. uri zvečer in traja do 4. ure jutraj. Pri plesu bode sviral orkester. Ustopnina za gospode 50 nč., za gospice 30 nč. Na obilno udeležbo uljudno vabi

Plesni odsek.

S Presseka nam pišejo: Na novega leta dan popoldne so se sešli sotrudniki pevakega društva „Hajdrih“ v pevski dvorani, da izvrše lep čih zaslužnega priznanja. S primernim nagovorom izročila se je namreč društvenemu pevovodnji, gsp. Radoslavu Ruplju, krasna zlata lira kakor mal dar hvaležnih pevcev za njega neumorni trud o poučevanju petja. Po kratki prisrčni zahvali od strani g. pevovodnja, v kateri je povdarjal, da bode vedno vneto stal v vrstah zavednega društva, ter ga podpiral vsestranski, zaklical mu je zbor navdušeno trikratni „živijo“. — Na Božičovo in 2. dan januarja se je nabralo mej Hajdrihovi v gostilni g. Balauča 9 gl. 79 nč. za društveno zastavo.

Iz Truš, občine pomjanske, nam pišejo:

Redko kedaj se je slišal glas iz te zakolne vasice istrske v glasoviti občini Pomjan. In če se je čul, bil je gotovo žalosten ali skrajno obupen.

Toda, tudi tu se je začelo daniti. Zavest, da Istra je slovanska, začela je tleti tudi tu v nas, in sud tega spoznanja je novo, v oktobru ustanovljeno pevsko društvo z začasnim odborom: Ivan Kocjančič, predsednik, Anton Vizintin, namestnik, Josip Lovrečič, tajnik, Janez Saftič, blagajnik in Ivan Lovrečič, knjižničar. Veliko je bilo pomislekov, nobenega pravega navdušenja, a ogenj splošnega probujenja naših sosednih bratov zanesel je iskrieo

tudi sem in užgala se je in začela gorati. Vsegamogočni daj, da ne ugasne nikdar več! Nekoliko omahljivcev je še med nami; upamo pa, da vztrajno navdušene delovanje zaveže in privede tudi te do pravega spoznanja.

Novo ustanovljenemu društvu pa kličemo: Cveti, rasti, množi se v tolažbo majki svoji: tužni Istri in vsemu narodu slovenskemu!

Pogumno, nevstrašno naprej!

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani je razposlalo nastopno okrožnico svojim členom.

Velečenjeni gospod tovariši! Društvo „Pravnik“, edino slovensko pravniško društvo, steklo si je v 9letni dobi svojega obstanka brezdvajbenih zaslug na pravniškem polju in to osobito z vzdrževanjem lastnega glasila „Slovenskega Pravnika“, edinega slovenskega pravniškega lista. Ne da bi se udeleževal težavnega boja, ki ga bijemo Slovenci za pravice svojega jezika v uradu, ima „Slovenski Pravnik“ s tem, da podaja društvenikom in čitateljem pravniško stvarino v slovenskem jeziku, namen gladiti letemu pot v uradu in službi tako jedni glavnih potreb in zahtev, ki jih imamo Slovenci, da si ohranimo svojo nar. individualiteto. Po nemilih razmerah preminil je bil „Slovenski Pravnik“ že dvakrat; ko mu je potem v tretjič pretela jednaka usoda, osnovalo se je ravno društvo „Pravnik“ s pglavitnim namenom, da dobi list trdno oporo in se mu ne bode več bati za obstanek. Želi [Bog,] da se nade ustanoviteljev društva niso izpolnile in da je med slovenskimi pravniki opešalo zanimanje za društvo in za list.

Društveni odbor si šteje v dolžnost, opozarjati slovenske pravnike na nevarnost, ki preti društvu in njegovemu glasilu. Število društvenikov se krči in sedelovanje pri listu je prenehalo de cela. Odbor ne prezira, da živimo pravniki v težavnem času, da imamo poleg dela, ki ga nalaga poklic vsakemu, študirati obširne nove zakone, ki imajo ravnokar stopiti v veljavo. A ta ozir ne bi mogel opravičiti, da bi se izdavanje lista zopet ustavilo in temnanj more opravičiti prikazen, da se društveniki izneverjajo društvu. Slovenski pravniki, kateri zavzemajo tako odlično mesto v javnem življenju, naj pomislijo, da ne zadostuje zahtevati narodu pravic in jadicovati, če se mu ne vršijo, ampak da so dolžni tudi skrbeti za sredstva, katera pospešujejo dosego narodnih pravic.

Posebno pa bi bil obžalovati propad društva in njegovega glasila v tem trenutku, ko nastopamo novo pravniško dobo, katera nam rodi toliko novih prikazni na juridičnem polju in v sodni praksi, da bi morali, komaj opustivši stari list, skrbeti, da osnujemo novega.

Z ozirom na vse to se obrača društveni odbor z nujno prošnjo do slovenskih pravnikov, da oni, ki so že člani društva, mu ostanejo zvesti, in oni, ki še niso, mu pristopijo. Društveni odbor spoznava za dobro imenovati društvene poverjenike za kraje, v katerih se nahaja večje število pravnikov. Le-ti bi bili Trst, Gorica, Tolmin, Sežana, Postojna, Novomesto, Kranj, Kamnik, Celje, Maribor, Ptuj, Celovec, — če bi se želelo, nastavi se poverjeniki pa tudi še v drugih krajih. Prijatelji društva se prosijo, da izberejo iz svoje srede poverjenike ter jih naznanijo društvu.

Društveni odbor pa tudi nujno prosi, da se oživi sodelovanje pri listu, da ne zastane njegovo izdajanje. Nagrada za izvirne spise je 20 gld., za prevode 10 gld. Členarina znaša za izvenljudbanske drušivenike 5 gld., za pravnike, ki še niso stalno nastavljeni, samo 2 gld. Členi dobivajo list brez daljnih stroškov. Za nečlene znaša naročnina lista 4 g d. na leto.

Uvaževaje položaj, v katerem se nahajata naše društvo in njegovo glasilo, se nadeja društveni odbor, da ta poziv ne bode brezvspešen.

Ljubljana, v decembru 1897.

Dr. M. Pirc, Dr. Ferjančič,
tajnik. predsednik.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu decembru 1897 je 128 strank uložilo 35.461 gld. 81 nč., 56 strank vzdignilo 14924 gld. 90 nč., 19 strankam se je izplačalo posojil 17340 gld. Stanje ulog 35023 gld. 22 in pol nč., denarni promet 126818 gld. 83 nč.

Nagle smrti je umrl večeraj popoldne na ribjem trgu Anton Dolce. Zdravnik, ki je došel na lice mesta, mogel je samo potrditi nastavšo smrt.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“, izdavalci in odgovorni uredniki Fran Godnik. — Tiskarna: Dolenca v Trstu.